

«صیانت» دوم؟

شهروند در هفته‌های گذشته صحبت از طرحی به میان آمد موسوم به طرح «صیانت از حقوق عامه در مقابل حیوانات مضر و خطرناک». در این طرح عنوان شده بود: «واردات، تولید، تکثیر، پرورش، خرید و فروش، حمل و نقل و گردانیدن اعم از پباده یا با وسیله نقلیه و نگهداری حیوانات وحشی، نامتعارف، مضر و خطرناک از قبیل: کروکودیل (تمساح)، لاک‌پشت، مار، سوسمار، گربه، موش، خرگوش، سگ و سایر حیوانات نجس العین و میمون ممنوع می‌باشد و هر یک از مرتکبین، به جزای نقدی معادل ۱۰ تا ۳۰ برابر حداقل حقوق کارگری (که سالانه توسط دولت و اتحادیه‌های مربوطه تعیین و اعلان می‌گردد) و نیز ضبط حیوان مربوطه محکوم می‌گردند.»

بعد از انتشار این متن در خبرگزاری‌ها و شبکه‌های اجتماعی، کاربران مجازی شروع به اشتراک آن کردند و نقدهای فراوانی نسبت به آن مطرح شد. هرچند همه همچنان گمان می‌کردند که این طرح تحت بررسی قرار گرفته یا حتی تصویب شده اما واقعیت ماجرا چیز دیگری بود. قصه از این قرار بود که عده‌ای از نمایندگان مجلس چنین متنی را نوشته بودند و در نظر داشتند آن را به عنوان طرح ارائه دهند. اما چنین متنی هنوز به کمیسیون تخصصی هم ارسال نشده بود. به همین جهت بود که سیمیه رفیعی، رئیس فراکسیون محیط زیست مجلس، ۲۹ آبان ماه، در گفت‌وگو با «ایمن» تصویب چنین طرحی در مجلس را نوعی شایعه‌پراکنی و فضا سازی علیه مجلس خواند. او در این گفت‌وگو عنوان کرده بود فراکسیون محیط زیست با صحن مجلس شورای اسلامی، تاکنون چنین طرح یا طرح‌های مشابهی را در دستور کار نداشته: «آنچه در فضای مجازی و برخی رسانه‌ها به آن استناد می‌شود در حقیقت متن نوشته شده توسط یک نفر از نمایندگان است که به امضای تعداد دیگری از نمایندگان هم رسیده اما هنوز در کمیسیون‌های تخصصی بررسی نشده است و با فرض اینکه حتی این متن در دستور کار یک کمیسیون قرار بگیرد، با توجه به تعداد زیاد دستور کارها، ماه‌ها یا حتی یک یا دو سال زمان می‌برد تا به دستور کار صحن مجلس برسد و من نمی‌دانم در این شرایط چطور عده‌ای به راحتی دروغ می‌گویند و مدعی می‌شوند که مجلس چنین چیزی تصویب کرده است.»

او طرح چنین ادعایی را ساماندهی نوعی تخریب علیه مجلس می‌دانست که در وهله اول درست به نظر می‌رسد، چرا که چنین طرحی نه تصویب شده و نه معلوم است چه زمانی در صحن مجلس بررسی می‌شود. با این حال تعداد نمایندگان که چنین متنی را امضا کرده‌اند، اندک هم نیست. طرح «صیانت از حقوق عامه در مقابل حیوانات مضر و خطرناک» تا همین حالا به امضای حدود ۷۵ نفر از نمایندگان مجلس رسیده است و در چنین روندی، هیچ بعید نیست به صحن علنی مجلس هم راه یابد و بعد از آن حتی تصویب شود. در هر حال زمانی که تعداد کثیری از نمایندگان مجلس چنین متنی را امضا کرده‌اند، احتمال همراه شدن دیگر نمایندگان هم با آنها وجود دارد. ضمن اینکه بسیاری از کاربران چنین طرحی را دنباله‌جویی به نام «صیانت» می‌دانند که پیشتر با عنوان «صیانت از کاربران فضای مجازی» در دستور کار مجلس قرار گرفته و تصویب هم شده بود. در واقع همین تعبیر «صیانت» کافی بود که ذهن مخاطبان را ناخودآگاه با مصوبه قبلی پیوند بزند و نوعی جبهه‌گیری علیه چنین طرحی شکل بگیرد.

هرچند همچنان نمی‌دانیم به فرض قرار گرفتن چنین طرحی در دستور کار مجلس، چه تغییراتی در آن حاصل خواهد شد اما می‌دانیم که صرف مطرح کردن چنین مواردی، می‌تواند تبعات مختلف داشته باشد. به همین دلیل در پرونده این هفته «شهروند» تلاش کرده‌ایم با بررسی نظرات موافق و مخالف، دیدگاهی نقادانه درباره چنین طرحی ارائه کنیم.

وقتی از «صیانت» حرف می‌زنیم از چه چیز حرف می‌زنیم؟

گزارشی نقادانه درباره روند تغییر سبک زندگی شهروند ایرانی و نگهداری از حیوانات خانگی

حمل و نقل حیوانات آلوده. چون آن زمان مواجه بودیم با زمانی که ماشین تازه در جامعه رواج پیدا می‌کرده و دوره‌ای بوده که حتی در سطح شهر تهران هم به صورت گله‌ای گوسفند جابه‌جا می‌کردند؛ برای همین آمدند قانونی وضع کردند مبنی بر اینکه در مکان‌هایی که انسان رفت و آمد دارد و وسایل عمومی که انسان از آن استفاده می‌کند، گرداندن این حیوانات به جهت آلودگی که ایجاد می‌کند، ممنوع است. اما حیوان خانگی که آلوده نیست، واکسن خورده، قرص انگلش را خورده و تحت نظر دامپزشک است نمی‌توانیم این حیوان را در آن قانون بستیم. برای همین باید امروز فکر کنیم و قوانین را به روز کنیم؛ مثلاً یکی از حقوق حیوانات حق مراجعه به دامپزشک است. حالا اگر ما به همین سادگی بیاییم بگوییم آوردن حیوانات در خیابان، در ماشین و... مجاز نیست، طرف چطور می‌تواند حیوان را به دامپزشک ببرد؟ اگر هم در خانه بماند مریض می‌شود، بیماری‌اش را به بچه خانواده منتقل می‌کند و بچه خانواده هم طبیعتاً آن را به مدرسه انتقال می‌دهد. بادر نظر نگرفتن صدها هزار خانواده‌ای که حیوان خانگی دارند... بدون قانون‌گذاری مناسب تنها مشکل را بزرگ می‌کنیم و حل

نظام فکری طبقه متوسط و مرفه جامعه هم در حال درگرگونی بوده؛ از جمله تغییر مفهوم «سگ» به عنوان موجودی بی‌ارزش، نفرین شده یا حتی وفاق‌شده. اگر به متون تاریخی و ادبی ایران مراجعه کنیم، این موجود غیر از همراه داشتن ویژگی‌هایی نظیر وفاداری، نمادی از خوراری و بی‌عزتی در پیشگاه صاحبان ثروت و قدرت بوده. هر چند دو سوی وفاداری و پستی، در تفکر ایرانی تجلی داشته:

کریمان جان فدای دوست کردند / سگی بگذار ما هم
مردمانیم (مولوی)

سگ اصحاب کهف روزی چند / پی نیکان گرفت و
مردم شد (سعدی)

سگ آن به که خواهند نان بود / چو سیرش کنی
دشمن جان بود (فردوسی)

با این حال بنا به مضمون، گاهی ویژگی‌های نیک این حیوان مورد تحسین قرار گرفته و گاهی هم غرایزش با بعضی شرارت‌های انسانی قیاس شده. چنانچه در قرآن کریم نیز این دو رویکرد درباره سگ را می‌بینیم؛ چه زمانی که در سوره کهف، به سگ اصحاب کهف اشاراتی می‌شود و چه زمانی که از شرارت‌های آن، برای استفاده‌ای نمادین درباره مردمان دنیا دوست و هواپرست وام گرفته می‌شود: «فمثلته کمثل الکلب إن تحمل علیه یلهث أو تترکه یلهث» (مثلش، مثل سگی است که اگر بر آن حمله‌ور شوی، زبان از کام برآورد و اگر آن را رها کنی [باز هم] زبان از کام برآورد) س اعراف، ۱۷۶.

با این حال روند تغییر زندگی شهروند ایرانی، موجبات طرح پرسش‌های فقهی را هم پیش آورده است؛ اینکه آیا اصلاً سگ نجس است؟ و اگر چنین است چرا در قرآن هیچ اشاره‌ای به آن نشده است؟ چنانچه خبرگزاری ایسنا، فهرستی از پرسش‌های مخاطبان را جمع‌آوری کرده و آیت‌الله علیدوست هم به آنها پاسخ گفته بود. هرچند در این میان برخی پرسش‌ها و بحث‌های مخاطبان تامل‌برانگیز بود: «بسیاری از مسلمانان عقیده دارند که سگ نجس است؛ این باور نه تنها پایه قرآنی ندارد، بلکه در تضاد با قرآن است؛ در هیچ جای قرآن چنین چیزی نیست که سگ نجس باشد... (در سوره مائده آمده) حیوانی را که سگ‌های شما شکار می‌کنند، حلال است. سگ چگونه شکار می‌کند و به دهانش می‌گیرد و دهان سگ نجس است؟ بسیاری از مسلمانان معتقدند چیزی را که سگ دهان بزند، نجس است... در حالی که خداوند نمی‌فرماید آب بکشید.» (ایسنا، ۱۳۹۹/۹/۲۵)

درست است که در همان یادداشت، پاسخ به این شبهات با رجوع به سنت، داده شده است، اما در نهایت، طرح چنین پرسش‌هایی، بیش از هر چیز فقدان برخی تحقیقات نوین در این حوزه را نشان می‌دهد. آیا درباره انواع بیماری‌های حیوانات خانگی که تحت مراقبت‌های پزشکی قرار می‌گیرند، تحقیقاتی انجام شده است؟ و اگر چنین چیزی به اثبات برسد، آیا می‌توان درباره نجس یا پاک بودن شان حکم دوباره داد؟

بازنگری‌های قانونی

فارغ از تمام این بحث‌ها اما همچنان هر دو سوی ماجرا به فقدان قوانین جدید در این زمینه اشاره دارند و آن را معضلی بزرگ می‌دانند. از یک سو، موافقان طرح، چهره‌هایی نظیر علی‌اکبر علیزاده (نماینده مردم دامغان) می‌گویند: «بالاخره جوامع باتوجه به توسعه‌ای که دارند، نیازهای جدیدی هم پیدا می‌کنند... یکی از مواردی که قبلاً نبوده و الان مطرح شده، نگهداری حیوانات است چرا که فردا روزی اگر کسی بخواهد فیل را در خانه نگهداری کند یا ببر به خیابان بیاورد، ما فقط می‌توانیم بگوییم عرف گفته این امر مرسوم نیست ولی قانونی نداریم. اگر یک نفر حیوان پرسروصدایی را در خانه‌اش نگهداری کند، همسایه‌ها چه کاری می‌توانند انجام دهند؟ بنابراین یکسری مسائل جدید هستند و نیاز به قانون دارند.» (انتخاب، ۱۴۰۰/۸/۲۹)

در عین حال اما فعالان حوزه حیوانات هم لزوم ایجاد چنین قوانینی را بارها و بسیار بیشتر از اینها یادآوری کرده‌اند؛ هرچند نگاه آنها عموماً متفاوت با امضاکنندگان طرح بوده؛ چنانچه دکتر پیام محبی گفته است: «ما قانونی درباره ممنوعیت گرداندن حیوانات در خیابان نداریم... اما این قانون به سال ۱۳۲۰ برمی‌گردد و مربوط است به

یاسر نوروزی اگر به خطرناک است؟ یا چه کسی در خیابان تمساح می‌چرخاند؟ خرگوش کجای ماجراست؟ و اگر سگ‌های خانگی را از صاحبان شان بگیریم، با چه حجمی از این آوارگان بی‌صاحب مواجه خواهیم بود؟ در طرح موسوم به «صیانت از حقوق عامه در مقابل حیوانات مضر و خطرناک» در واقع جفزه‌های فراوانی نهفته و به‌زعم کارشناسان، در آرایه آن با متخصصان امر مشورت نشده است. در عین حال، جزئیات آن همچنان در تناقض با یکدیگر و گاهی مبهم و گنگ است. هرچند برخی نمایندگان مجلس، لزوم پیش‌نویس چنین طرحی را تغییرات در سبک زندگی مردم خوانده و فقدان قانون در این زمینه را معضلی بزرگ دانسته‌اند. از جمله علی‌اکبر علیزاده، از امضاکنندگان این طرح که گفته است: «ما هیچ قانونی برای اینکه مردم فرضاً فیل و کروکودیل نیاورند، نداریم و هیچ تضمینی هم وجود ندارد که در آینده شاهد این امر نباشیم. بالاخره باید یک نظمی به این قضا داد و از برخی مسائل پیشگیری کرد.» (انتخاب، ۱۴۰۰/۸/۲۹)

در واقع در بدو امر لزوم تصویب چنین قوانینی ضروری به نظر می‌رسد، اما در ادامه، منجر به احقاق حق از دو سوی ماجرا خواهد شد؛ مقصود انسان و حیوان است و رابطه‌ای که در سال‌های اخیر به دلایل مختلف، در جامعه ایران، به خصوص مناطق شهرنشین، دچار تحولاتی بنیادین شده است.

انسان تنها

نگاهی به تاریخچه زندگی انسان و سگ نشان می‌دهد که این حیوان از سال‌های پیش همدم جوامع انسانی از جمله ایرانیان بوده؛ به عنوان نگهبان، در جایگاه شکارچی، ملازم سلطان و حتی در جایگاه چوپان. با این حال در تمام این سال‌ها، غیر از یک دهه اخیر، نوعی جایگزینی انسان با این حیوان شکل نگرفته بود؛ به این معنی که جای یکی از اعضای خانواده با حیوانات جابه‌جا شده باشد. از این رویکرد، نقدهای جدی به دیدگاه جاری در جامعه وارد است. چنانچه رزان مظفری، جامعه‌شناس اینطور عنوان کرده: «در جهان مدرن شیوه تولید سرمایه‌داری بر اساس منطق سود و فایده شکل گرفت و از آن زمان روابط عاشقانه و حتی زناشویی مبتنی بر سود و زیان شد. مثلاً در خواستگاری اول می‌پرسند شغل و درآمد پسر چقدر است؟... حتی روابط عاشقانه‌مان به روابط دو دو تا چهارتایی تبدیل شد... هر چه انسان جلورفت، تنهاتر و در روابط ارتباطی دچار شکست شد. به همین دلیل، به وجود موجودات بی‌زبانی که اعتراض نکنند، نیاز پیدا کرد... به همین دلیل انسان به سمت موجوداتی رفت که قدرت اعتراض نداشته و از طرفی هر چه آزار ببینند، به او محبت کنند.» (فارس، ۱۴۰۰/۴/۲۶)

این اظهار نظر در واقع نوعی تمایل شهروندی در ایران را به سمت جامعه غربی نشان می‌دهد؛ چرا که تجربه مدرنیته بیشتر در چنین جوامعی شکل گرفته و انسان، شکست عاطفی خود را در روابط انسانی تجربه کرده است. به همین دلیل هم هست که عده‌ای از جمله موافقان این طرح، همچنان خواهان جلوگیری از تغییر سبک زندگی ایرانی به سمت سبک زندگی غربی هستند؛ چنانچه هاشمی گلپایگانی، دبیر ستاد امر به معروف و نهی از منکر گفته بود: «آمار ازدواج و تمایل به فرزندآوری با کاهش شدید روبه‌رو می‌شود و به جای آن نگهداری از حیواناتی چون سگ جایگزین می‌شود.» (خبر فوری، ۱۴۰۰/۴/۲۳)

اما همچنان گمان می‌رود معترضان به نگهداری حیوانات خانگی، «معلول» از راه‌هدف گرفته باشند. نه «علت»، در واقع پرسش این است چه چیزی باعث کاهش آمار ازدواج، تمایل اندک به فرزندآوری و رواج زندگی مجردی شده است؟ اگر بخواهیم نگهداری از حیوانات خانگی را دلیل چنین معضلاتی بدانیم، طبیعتاً رویکردی تقلیل‌گرایانه پیش گرفته‌ایم. ضمن اینکه پدیده حیوان خانگی در زندگی شهروند ایرانی، معلول چنین معضلاتی است، نه خود علت.

عرف، سنت، دین

چنانچه ازدواج و فرزندآوری را یکی از اصول سنتی خانواده ایرانی بدانیم، در سال‌های اخیر، حیوان جای آن را پر کرده. حتی پاره‌ای از مفاهیم کهن در

ذره بین

قوانین عجیب در جهان

شاید گمان کنید قوانین در تمام کشورهای جهان بر پایه عرف ذهنی ما شکل می‌گیرد، در حالی که در بعضی نقاط جهان، قوانینی وضع و اجرا شده که حدسش را هم نخواهیم زد. در این گزارش کوتاه، مروری داشته‌ایم به بعضی از این قوانین عجیب و غریب در برخی نقاط جهان.

جویدن آدامس ممنوع

چرا آدامس؟ دلیل آن مشخص نیست اما سنگاپور از سال ۱۹۹۲ خرید و فروش آدامس با تکنیکی راد کشور ممنوع اعلام کرده. از سال ۲۰۰۴ یک استثنا به این قانون اضافه شد و مردم حق داشتند آدامس نیکوتین یا آدامس‌هایی را که با هدف درمان دندان یا تریابی تجویز می‌شد خریداری کنند. این آدامس‌ها هم فقط از طریق نسخه پزشک و داروخانه قابل دسترسی است. هرکس که در سنگاپور آدامس بچود یا اقدام به خرید و فروش آدامس کند جریمه خواهد شد و بعضاً حتی حکم زندان نیز برای این افراد صادر می‌شود.

پوشیدن زره ممنوع

بله! کاملاً آگاهی که شما برای پوشیدن زره و کلاه خود در مجلس انگلیس در سفر بعدیتان به این کشور لحظه شماری می‌کردید، اما لازم است بدانید که یک قانون باستانی در این کشور وجود دارد که از سال ۱۳۱۳ میلادی پوشیدن زره و کلاه خود را در مجلس ممنوع اعلام کرده است.

سلفی با بودا ممنوع

سلفی گرفتن با مجسمه بودا در سریلانکا ممنوع است. زمانی که می‌خواهید سلفی بگیرید باید پشت‌تان را به مجسمه بودا کنید و این اقدام در قانون سریلانکا بی‌احترامی به بودا محسوب می‌شود. از سوی دیگر با انگشت به مجسمه اشاره کردن هم بی‌احترامی است. با اینکه تنوی بودا غیرقانونی نیست، اما در سال ۲۰۱۴ یک بریتانیایی برای داشتن طرح تنو به شکل بودا به مدت سه روز بازداشت شد.

هوا کردن بادبادک ممنوع

استرالیا بادبادک هوا کردن را در مکان‌های عمومی به‌گونه‌ای که باعث آزار دیگران شود غیرقانونی اعلام کرده است. در واقع در این کشور اساساً هیچ‌کس نمی‌تواند در یک محیطی بازی کند به‌گونه‌ای که برای دیگران مزاحمت ایجاد کند.

فحش دادن ممنوع

در امارات، فحش دادن می‌تواند مجازاتی برابر جریمه نقدی، زندان و حتی دیپورت به دنبال داشته باشد. بر اساس قانون این کشور، فحش دادن یک اقدام نامناسب و مایه توهین و تحقیر شخصیت افراد شناخته شده و از این رو ناسزاگفتن با صدای بلند ممنوع است. قانون امارات انواع ناسزاگفتن اعم از ژست‌های فیزیکی نامناسب یا فحش دادن در شبکه‌های اجتماعی و پیام‌رسان‌های دیجیتال یا دیوارنویسی‌ها را هم شامل شده است. کنیا هم قانون مشابهی را به تصویب رسانده است.

تناسخ بدون اجازه ممنوع!

قانونی در تبت در میان مانک‌های بودایی وجود دارد که می‌گوید قبل از اعطای مجوز دولت، روح هیچ‌کس بعد از مرگ حق حلول به جسم دیگری را ندارد. مشخص نیست این قانون چطور اعمال می‌شود، اما ظاهراً قانون سفت و سختی است.

کشتن موجودات خیالی ممنوع!

ساسکواچ‌ها یا یا گنده‌ها، موجوداتی خیالی در بریتیش کلمبیا هستند که از سال ۱۸۰۰ کشتن آنها در این مکان غیرقانونی شده است. تاکنون هیچ بنی بشری این موجود غول‌آسا را از نزدیک رویت نکرده، اما دولت برای کشتن این موجودات تا ۲۵۰ هزار دلار جریمه نقدی در نظر گرفته است.

استفاده از سبیل مصنوعی ممنوع

ایالت آلاباما استفاده از سبیل‌های مصنوعی در کلیساها را ممنوع اعلام کرده است. دلیل این ممنوعیت هم خنده‌دار بودن سبیل‌های مصنوعی است. در نتیجه اگر از اطرافیان تان اطمینان دارید و می‌دانید که به راحتی به خنده نمی‌افتند، می‌توانید موقع کلیسا رفتن سبیل بگذارید!

چاق شدن ممنوع

دولت ژاپن قانونی تحت عنوان «متابو» تصویب کرده که همه مردم را ملزم می‌کند در سنین ۴۰ تا ۷۰ سال برای ارزیابی وزن‌شان به‌طور سالانه به دکتر مراجعه کنند. داشتن دور کمر بیشتر از ۳۳.۵ اینچ برای مردان و ۳۵.۴ اینچ برای زنان مشمول جریمه است.

جنگلی باشد و در آن جنگل سنجابی هم زندگی کند اما خب آن جنگل خودش تعریف مجزایی از محیط شهری دارد. (شهروند، ۱۴۰۰/۵/۱۰) اما در عین حال می‌توان پنج ویژگی مشخص برای تعریف حیوان خانگی در نظر گرفت؛ اول اینکه حیوان مربوطه در محل زندگی شما زیستگاه داشته باشد. دوم اینکه حیوان خانگی، حیوانی است که نمی‌تواند از خودش مراقبت کند و نیاز به مراقبت انسان دارد. سوم اینکه منابع غذایی او از طریق انسان تامین شود (به جز پرندگان که بحث درباره آنها فراوان است و عده‌ای اعتقاد دارند نگهداری پرندگان پروازی به جهت جلوگیری آنها از پرواز، نوعی حیوان‌آزاری به‌شمار می‌رود). چهارم اینکه اصولاً قلمرویی برای حیوان خانگی متصور نیست، درحالی‌که حیوانات حیات وحش، برای خود قلمرو دارند. و در نهایت پنجمین مورد هم برمی‌گردد به مراقبت‌های پزشکی؛ مراقبت‌هایی که دامپزشک نسبت به آنها آشنایی دارد و نیازی به مراجعه به متخصص حیوانات محیط‌زیستی نباشد. بنا بر این دیدگاه، طبیعتاً نمی‌توان برخی حیوانات داخل طرح صیانت را مطلقاً جزو حیوانات خطرناک یا مضر دانست. اینجاست که بحث ارجاع طرح به کمیسیون‌های تخصصی مربوطه پیش می‌آید و لزوم مشورت با مشاوران متخصص. به این ترتیب چنانچه به قوانینی مناسب در این حوزه دست یابیم، شاید بتوان معضلات دیگری را رصد و از برخی آسیب‌ها پیشگیری کرد.

لزوم تدوین قانون

در هفته‌های گذشته در همین روزنامه پرونده‌ای را اختصاص دادیم به ماجرای قاچاق حیوانات و لزوم برخورد قانونی با انواع حیوان‌آزاری. از طوطی‌هایی نوشتیم که در بطری‌های آب معدنی قاچاق می‌شوند تا دندان‌های موجود کوچکی به نام اسلو لوریس که آنها

آن را به تاخیر می‌اندازیم. (شهروند، ۱۳۹۷/۱۱/۱۰) چنین صحبت‌هایی در واقع لزوم جامع و تخصصی بازنگری قانون را نشان می‌دهد؛ نه درافتادن در مباحث افراط‌کارانه و تندروی‌های غیرکارشناسی.

حیوان خانگی

در عین حال یکی از نکات مهم در طرح موجود، خلط مباحث و تعریف هاست. «حیوان مضر»، «حیوان خطرناک»، «حیوان خانگی» و از این دست مفاهیم، هر کدام تعریف خاص خود را دارند و نمی‌شود در یک گزاره کلی، تمام‌شان را در یک رسته و گروه، طبقه‌بندی کرد. فعالان حقوقی و کارشناسان حیات وحش، بر اساس همین طبقه‌بندی پیش می‌روند و درباره هر کدام از این حیوانات، اظهار نظر دارند. بنا به تعریف کلی و آنچه عموم‌شان باور دارند، بهترین شاخصه در تعیین اینکه آیا یک حیوان خانگی است یا خانگی نیست، در نظر گرفتن مسأله حیات وحش است؛ چنانچه شهرام مهاجر سلیمانی، وکیل و مشاور حقوقی درباره قوانین مربوط به حیوانات گفته است: «بهترین خط‌کش برای تشخیص، مسأله حیات وحش است. یعنی حیواناتی که در حیات وحش زیستگاه دارند، حیوان خانگی نیستند... سنجاب، لاک‌پشت، مار، پرنده‌های مختلف، میمون و... اینها همه در حیات وحش، در اکوسیستم‌ها و زیستگاه‌هایی که تابع حیات وحش هستند، زندگی می‌کنند؛ گربه اما این طور نیست. گربه‌ای که ما به عنوان گربه خانگی از آن نگهداری می‌کنیم، همیشه کنار انسان زندگی می‌کند. یعنی شما هر جایی را که محل سکونت انسان هاست، نگاه کنید، زیستگاه گربه است. همین طور زیستگاه بعضی سگ‌ها. اما حیوانات دیگر عموماً در محل سکونت انسان‌ها زیستگاه ندارند. مثلاً شاید شما در منطقه‌ای زندگی کنید که کنار تان

بهترین خط‌کش برای تشخیص، مسأله حیات وحش است. یعنی حیواناتی که در حیات وحش زیستگاه دارند، حیوان خانگی نیستند... سنجاب، لاک‌پشت، مار، پرنده‌های مختلف، میمون و... اینها همه در حیات وحش، در اکوسیستم‌ها و زیستگاه‌هایی که تابع حیات وحش هستند، زندگی می‌کنند؛ گربه اما این طور نیست. گربه‌ای که ما به عنوان گربه خانگی از آن نگهداری می‌کنیم، همیشه کنار انسان زندگی می‌کند. یعنی شما هر جایی را که محل سکونت انسان هاست، نگاه کنید، زیستگاه گربه است.